

Město Uherský Brod
členky a členové zastupitelstva
elektronicky / emailem

V Uherském Brodě dne 20. února 2021

Věc: Reakce na žádost ředitelů příspěvkových organizací města o vyjádření zastupitelstva

Vážená paní zastupitelko, vážený pane zastupiteli,

obdržel jsem dopis ze dne 18. února 2021 podepsaný devíti řediteli příspěvkových organizací města a nadepsaný jako „Žádost o vyjádření Zastupitelstva města Uherský Brod k jednání jeho člena pana Ivana Lásky“. Pokládám za nezbytné na něj okamžitě reagovat. Jeho obsahem jsem šokován. Vyjadřuji přesvědčení, že žádost musí krajně zneklidnit každého, kdo si ji přečte a disponuje alespoň základním právním vědomím o zásadách slušnosti i veřejného pořádku. Měl jsem za to, že mě při výkonu funkce zastupitele města již nic nepřekvapí. Žádost devíti ředitelů předčila má nejtěmnější očekávání. Rovněž právníci, se kterými jsem její obsah konzultoval, potvrdili, že s něčím podobným se ve své kariéře nesetkali.

Zaprvé.

Podepsaní ředitelé se domáhají „stanoviska zastupitelstva k jednání jeho člena“, resp. k tomu, zda mým údajným jednáním, které v žádosti popisují, „Nedošlo k porušení ochrany osobních údajů a k zásahu do soukromí ředitelů“. Takovou žádost pokládám za skandální. Je zcela nepřijatelné, aby se zastupitelstvo jako veřejnoprávní orgán k jejímu merituu jakkoliv vyjádřilo.

V demokratickém právním státě si veřejná korporace (obce a města nevyjímaje) a její orgány (včetně zastupitelstva) absolutně nesmí přisvojovat kompetence, které jim zákon nesvěřuje (zásada enumerativnosti veřejnoprávních pretenzí). Stanovisko o tom, zda někdo jednal v souladu se zákonem či naopak protiprávně, naprosto nepřísluší městskému zastupitelstvu. Vytvářet ze zastupitelstva kvazisoudní orgán, který svým usnesením určí, zda kdokoliv dodržel či porušil zákon, by bylo bezprecedentní i krajně nebezpečné z hlediska dělby moci ve státě, zásad veřejného pořádku, ale i odpovědnosti obce, civilní i trestní.

Zastupitelstvo postrádá krom nezbytné zákonné opory i jakékoliv procesní, věcné i odborné nástroje k přijetí vyjádření, po němž podepsaní ředitelé volají. Není schopno provádět skutková zjištění a dokazování, která by verifikovala uváděná tvrzení (k jejich nepravdivosti viz ostatně níže), a nemá ani odborný aparát k jejich relevantnímu právnímu zhodnocení. Jak by si konkrétně podepsaní ředitelé představovali, že by zastupitelstvo ověřovalo skutečnosti, které tak kategoricky prohlašují o mém údajném skutku? Jak by provádělo důkazy? Jak by je právně hodnotilo? Hlasováním? Lidový plebiscit o tom, zda se skutek stal a jak jej právně kvalifikovat? Podle kritéria politické příslušnosti a orientace? To je absolutně zvrácená a ve svém důsledku děsivá představa, vzdálená dokonce i temné praxi „lidové“ demokracie v padesátých letech minulého století. Velice mě znepokojuje, že po ní oficiálně volají čelní představitelé soudobého veřejného života v našem městě, mezi nimi i několik ředitelů škol!

S jakou žádostí přijdou podepsaní ředitelé příště? Aby zastupitelstvo řešilo jejich pracovněprávní či sousedský spor? Rozhodovalo o vině a trestu v přestupkovém řízení, správním trestání či dokonce trestním stíhání? A co kdyby zastupitelstvo žádosti vyhovělo a usneslo se, že jsem zákon porušil, když to není pravda? Dokážou si podepsaní ředitelé vůbec představit důsledky takové oficiální deklarace nejvyššího orgánu města coby veřejnoprávní korporace přece jen nadané významnými autoritativními kompetencemi (byť v jiných oblastech)? Právníci, se kterými kauzu konzultuji, mě upozornili, že by to byl přímo učebnicový příklad naplnění skutkové podstaty trestného činu poškození cizích práv dle § 181 trestního zákoníku, nemluvě o prakticky bezbřehé odpovědnosti civilní (za způsobenou škodu i nemajetkovou újmu). Je mimo jakékoliv chápání, že právě po takovém usnesení podepsaní ředitelé volají a že tak činí svobodně, vážně, a ještě k tomu písemně.

Zadruhé.

Všech devět ředitelů se podepsalo pod skutkové tvrzení, že jsem „na facebookovém profilu, jehož jsem správcem, zveřejnil výši odměn ředitelů příspěvkových organizací.“ Problém je, že toto tvrzení se naprosto nezakládá na pravdě. Informaci o žádných odměnách jsem na Facebooku neuveřejnil, nejsem správcem profilu, který tak učinil, ani s tímto profilem nemám nic společného. Pokládám za vrcholně nehorázné, že devět čelních představitelů městských příspěvkových organizací (mezi nimi několika veřejných škol) se podepsalo pod zjevnou a snadno ověřitelnou lež o mém počínání coby zastupitele města, veřejně ji šíří a ještě se domáhá, aby ji zastupitelstvo (zcela v rozporu se zákonem a svými kompetencemi – viz výše) oficiálně odsoudilo (a tím mě poškodilo). Signatářům takového lživého obvinění snad ani nemusím připomínat právní kvalifikaci (civilní i trestní) jejich činu, stejně tak členům rady města jejich povinnosti při dohledu nad zákonností v počínání statutárních orgánů městem řízených příspěvkových organizací.

Zatřetí.

I kdybych ale byl občanům města na Facebooku zpřístupnil informace o mimořádných odměnách podepsaných ředitelů za uplynulý rok (což se nestalo – viz výše), nedopustil bych se ničeho protiprávního.

Podepsaní ředitelé patrně zapomněli, že informace o výši jejich mimořádných odměn se podává z usnesení rady města. Dle § 16 odst. 2 písm. e) obecního zřízení má každý občan města (nejen městský zastupitel) právo nahlížet do usnesení rady obce a pořizovat si z nich výpisy. Obecní zřízení za tím účelem nijak neomezuje rozsah tohoto práva a ani výslovně nestanoví, že nelze nahlížet do příloh usnesení. Naopak, z ustálené judikatury (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 12. září 2013, sp. zn. 7 Aps 4/2013, či ze dne 25. srpna 2005, sp. zn. 6 As 40/2004) vyplývá, že občan města má právo nahlížet do usnesení rady města v neomezeném rozsahu (tj. bez anonymizace), včetně případných příloh. Kdyby kterýkoliv občan o informace o těchto odměnách město požádal, měl by právo je získat a město povinnost mu je sdělit. Jedná se tudíž o veřejné informace, které nepodléhají ochraně ani utajení, jakkoliv vroucně by si to podepsaní ředitelé přáli. Naprosto tudíž nechápu, co mají podepsaní ředitelé za protiprávní v jejich zpřístupnění občanům, kteří by tyto informace tak jako tak byli oprávněni od města ve své celistvosti získat.

Podepsaní ředitelé také zřejmě přehlížejí, že osobní údaje o veřejně činné osobě, funkcionáři či zaměstnanci veřejné správy, které vypovídají o jeho veřejné anebo úřední činnosti, o jeho funkčním nebo pracovním zařazení, zákon o ochraně osobních údajů výslovně vyjímá z této ochrany – viz § 5 odst. 2 písm. f), a obdobnou úpravu ve prospěch veřejného zájmu zahrnuje i nařízení GDPR například ve svém článku 6 odst. 1 písm. e).

Nejspíš jim uniká i to, že dle zákona o střetu zájmů – konkrétně § 2 odst. 2 písm. b) - člen statutárního orgánu příspěvkové organizace územního samosprávného celku spadá mezi tzv. veřejné funkcionáře, na které zásadně dopadají povinnosti dle tohoto zákona. Mezi nimi i § 3 odst. 1, dle něhož veřejný funkcionář je povinen zdržet se každého jednání, při kterém mohou jeho osobní zájmy ovlivnit výkon jeho funkce. Osobním zájmem se pro účely tohoto zákona a ustanovení rozumí takový zájem, který přináší veřejnému funkcionáři či osobě jemu blízké zvýšení majetku, majetkového nebo jiného prospěchu. V případě veřejných funkcionářů je zájem na transparentnosti jejich majetkových poměrů dokonce tak velký, že jim zákon (viz § 10 odst. 1) v řadě případů ukládá přesně, úplně a pravdivě oznámit majetek, který vlastnili ke dni předcházejícímu dni zahájení výkonu funkce, a majetek, který nabyli v průběhu výkonu funkce, a to i kdyby se nejednalo o majetek nabytý při výkonu funkce. Tyto údaje jsou veřejně dostupné každému, kdo o to požádá (§ 14b zákona). Veřejný zájem na veřejné kontrole stavu majetku veřejného funkcionáře zákon zkrátka staví nad ochranu jejich osobních údajů a soukromí. Tím spíše je třeba veřejný dohled a transparentnost upřednostnit před ochranou osobních údajů a soukromí u přímých plnění těmto osobám z veřejných peněz, včetně částek jejich mimořádných odměn.

Chápu, že by bylo pro podepsané ředitele výsostně lákavé přijímat z veřejných prostředků statisícové zvláštní odměny a vše držet pěkně v tajnosti, aby si volič nemohl ověřit, kolik si z jeho daní vzali a za co. Tak ale demokratická a transparentní veřejná správa naštěstí dávno nefunguje. Je smutné a příznačné zároveň, že se podepsaní ředitelé veřejně vyznávají přesně z takové anachronické tužby. Občan, který během pandemie a vládních opatření proti jejímu potírání v loňském roce nevydělal často za celý rok (a nikoliv vlastní vinou) ani tolik, kolik si podepsaní ředitelé odnesli jen na mimořádné odměně, by měl dobře zaznamenat, co mu podepsaní ředitelé jinými slovy říkají: budeme si brát, kolik uznáme za vhodné, a Tobě do toho nic není. Jsou to jen naše osobní údaje, které budeš uctivě respektovat a chránit. Sám můžeš leda zavřít živnost a pusu (a samozřejmě poslušně odvádět daně, abychom se měli dál z čeho tučně odměňovat). A jestli Ti někdo sdělí, kolik jsme si rozdělili, tvrdě s ním zatočíme!

Přesně po tom podepsaní ředitelé volají. Je třeba mě přísně exemplárně potrestat a zastrašit. A se mnou všechny, kteří by cokoliv podobného zkoušeli v budoucnu. Není to ostatně poprvé. Mám již zkušenost. Na počátku roku jsem čelil už jednomu trestnímu oznámení za to, že jsem na posledním jednání zastupitelstva „vyzradil“ podobně veřejnou informaci o nespravedlivé výši mimořádné odměny manžela jedné z podepsaných ředitelek. Paní ředitelka a její manžel se domáhali trestního stíhání a potrestání nejen mého, ale též školníka a uklízečky, které (zcela nepodloženě, křivě a také dosti absurdně) obvinili, že pro mě informaci „ukradli“ na stole v kanceláři paní ředitelky. Vyšetřující policista mi při výslechu na policii, kam jsme se všichni museli dostavit, dal plně za pravdu, že jsem se ničeho nedopustil, když jsem při výkonu své funkce jen pravdivě sdělil informaci, na kterou má veřejnost nárok a která se týká odměny manžela městské funkcionářky hrazené z veřejných peněz. Viz ostatně opět § 3 odst. 1 zákona o střetu zájmů, který veřejným funkcionářům zapovídá také jednání zvýhodňující i jen osobu blízkou. Veřejným zájmem je sledovat, zda k takovým jednáním nedochází, a pokud ano, v jakém rozsahu se tak děje, a tento zájem musí převážet nad ochranou osobních údajů a soukromí i osob funkcionářům blízkých. Tím spíše to musí platit o odměnách funkcionářů samotných, poskytovaných na základě usnesení městské rady, ke kterým má každý občan zákonný přístup.

Jestli se tento fakt podepsaným ředitelům nelíbí, neměli se o veřejnou funkci ucházet a brát ji na sebe. Stejně tak je nikdo nenutil přijímat tučné částky mimořádných odměn – mohli je

odmítnout či vrátit. Jestliže obojí akceptovali, musejí přijetí i výši odměny umět obhájit před občany, z jejichž daní se platí a jejichž roční výdělek loni často nedosáhl těchto částek. Již z respektu a úcty k těmto lidem, z nichž mnozí se nikoliv vlastní vinou nyní potácejí na pokraji existenční nouze a s nimi celé jejich rodiny, včetně malých dětí. Pokládám v tomto kontextu za zvláště hanebné, jestliže podepsaní ředitelé v závěru svého přípisu zastupitelům (a zprostředkovaně občanům) vyhrožují, že pokračování ve zpřístupňování informací o jejich odměnách (na které má každý občan plné právo) „zcela jistě ovlivní motivaci vykonávat tyto funkce u stávajících ředitelů i budoucích uchazečů“. K čemu podepsaní ředitelé zastupitele a město vyzývají? K porušování zákona? Neslýchané!

Nelze na jedné straně přijímat výhody spojené s veřejnou funkcí (včetně statisíkových mimořádných odměn) a současně se domáhat ochrany osobních údajů a soukromí jako běžný zaměstnanec. Ať tedy podepsaní ředitelé nastoupí na řadové posty v jimi řízených příspěvkových organizacích, ať jdou vařit do „vývařovny“ (jak jedna signatárka v přímém televizním vstupu přezíravě označila vlastní školní jídelnu), ať jdou vyvážet popelnice, zametat chodníky či vykonávat podobně náročné práce často za minimální mzdu, a nikdo nebude zpochybňovat ochranu jejich soukromí ohledně částky takové „odměny“. Dokud jsou ale přísátí na veřejné peníze jako funkcionáři a čerpají (nehledě na bezprecedentní krizi) statisíce jen na mimořádných odměnách, ať hledí strpět, co stanoví zákon, že každý občan má právo na informace o výši prospěchu, který takto z veřejných zdrojů nasají, aby prověřil, zda se tak děje po právu a po zásluze. Nemají-li k transparentnímu výkonu veřejné funkce za takové situace dostatek motivace, jak nám teskně oznamují, pokládám za adekvátní, aby z toho pro sebe vyvodili odpovídající důsledky a uvolnili místo pro jiné, kteří v sobě tuto motivaci za tyto peníze (i dostatek pokory vůči obyčejnému voliči, sužovanému důsledky pandemie i hospodářské krize jí vyvolané) najdou.

Závěrem.

Má-li zastupitelstvo vůbec reagovat na žádost, kterou mu podepsaní ředitelé předkládají, tak jediné na závažný problém, jež odhaluje, totiž že podepsaní ředitelé žádostí nabádají k bezprecedentnímu i veskrze nebezpečnému zásahu do pravidel veřejného pořádku a dělby moci v demokratickém právním zřízení, ale i do právních i ekonomických zájmů města, veřejně lžou o snadno ověřitelné skutečnosti a vyznávají se z přezíravého postoje k obyčejnému voliči a jeho starostem, strastem i právům v těžké době, jako je tato.

Obávám se, že jediné usnesení, které spadá do kompetence zastupitelstva a které by zastupitelstvo mohlo přijmout v reakci na takto závažné sebeobvinění, jež všech devět ředitelů stvrdilo svým podpisem, je to, jež vyzve radu města, aby podepsaným ředitelům připomněla jejich postavení i povinnosti veřejného funkcionáře a zvážila jejich odvolání z jejich veřejné funkce, nejsou-li (dle vlastního vyjádření) ani po výplatě statisíkových mimořádných odměn k jejímu výkonu dostatečně motivováni jen proto, že po letech konečně dochází k naplňování litery i ducha zákona ohledně transparentnosti a veřejné kontroly nad tímto odměňováním.

Děkuji a jsem s pozdravem,

Ivan Láska, zastupitel města